

УДК 339.1

О. Г. Михайленко,

к. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки і світових фінансів,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4405-9093>

Н. О. Краснікова,

к. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки і світових фінансів,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6484-2050>

DOI: 10.32702/2306-6792.2026.9.266

СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ ВИРОБНИКІВ РОСЛИННИХ ОЛІЙ ДО ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

O. Mykhailenko,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor
of the Department of International Economics and Global Finance,
Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro

N. Krasnikova,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor
of the Department of International Economics and Global Finance,
Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro

STRATEGIES FOR ADAPTATION OF VEGETABLE OIL PRODUCERS TO GLOBAL CHALLENGES OF THE INTERNATIONAL MARKET IN THE CONDITIONS OF MODERN TRANSFORMATIONS

У статті досліджено стратегії адаптації виробників рослинних олій до глобальних викликів міжнародного ринку в умовах сучасних економічних трансформацій. Обґрунтовано, що функціонування виробників рослинних олій відбувається під впливом комплексу взаємопов'язаних чинників, серед яких особливе значення мають цінова волатильність, кліматичні зміни, логістичні ризики, трансформація торговельних режимів, посилення екологічних вимог, зміна структури світового попиту та загострення міжнародної конкуренції. Визначено, що в умовах нестабільного глобального середовища підвищення стійкості та конкурентоспроможності виробників потребує впровадження комплексних адаптаційних стратегій, орієнтованих на диверсифікацію ринків збуту, модернізацію виробництва, розвиток глибшої переробки, удосконалення логістики, дотримання міжнародних стандартів якості та сталості, а також підвищення ефективності управління ризиками. Розкрито роль технологічної модернізації, екологізації виробництва та продуктової диверсифікації як важливих інструментів зміцнення позицій виробників на міжнародному ринку. Акцентовано увагу на тому, що результативність адаптації значною мірою залежить від здатності підприємств оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища, використовувати інноваційні підходи до управління та формувати гнучкі моделі міжнародної діяльності. Зроблено висновок, що реалізація ефективних стратегій адаптації створює передумови для зниження вразливості виробників рослинних олій до зовнішніх шоків, посилення їх конкурентних переваг та забезпечення довгострокової ефективності функціонування в умовах сучасних трансформацій міжнародного ринку.

The article examines the strategies of adaptation of vegetable oil producers to the global challenges of the international market under the conditions of contemporary transformations. It is substantiated that the functioning of producers in this sector is increasingly influenced by a complex combination of external factors, including price volatility, climate change, disruptions in logistics and supply chains, shifts in international trade regimes, the strengthening of environmental requirements, changes in the structure of global demand, and the intensification of competition in the world market. Under such conditions, the issue of maintaining competitiveness, ensuring production resilience, and preserving stable positions in foreign markets becomes especially important for producers of vegetable oils.

The study emphasizes that the current transformation of the international business environment requires producers not only to respond to separate risks, but also to implement integrated adaptive strategies capable of ensuring long-term stability and economic efficiency. Particular attention is paid to such strategic directions as the diversification of export markets, the modernization of production and processing facilities, the development of deeper processing with higher value added, the improvement of logistics systems, compliance with international quality and sustainability standards, and the strengthening of risk management mechanisms. It is argued that these strategies should not be considered in isolation, since their effectiveness depends on a systematic combination of technological, organizational, economic, and market instruments.

The article reveals that technological modernization plays a crucial role in increasing labor productivity, reducing production costs, improving product quality, and decreasing dependence on resource and climate constraints. At the same time, the greening of production and the integration of sustainability principles into business models are becoming decisive factors for access to foreign markets, especially in the context of stricter environmental regulations and growing consumer demand for safe and traceable products. Product diversification and the expansion of processed goods with higher added value are also identified as important areas for strengthening the market positions of producers and reducing their sensitivity to fluctuations in raw material prices.

It is proved that the adaptability of vegetable oil producers substantially depends on their ability to respond quickly to changes in the global environment, to apply flexible management approaches, and to use innovative tools in strategic decision-making. The findings indicate that the successful implementation of adaptive strategies creates preconditions for reducing vulnerability to external shocks, enhancing competitive advantages, expanding international market opportunities, and ensuring the long-term efficiency of producers' activities in the context of ongoing global transformations.

Ключові слова: рослинні олії, стратегії адаптації, виробники, міжнародний ринок, глобальні виклики, конкурентоспроможність, міжнародний бізнес, економічні трансформації, управління ризиками.

Key words: vegetable oils, adaptation strategies, producers, international market, global challenges, competitiveness, international business, economic transformations, risk management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах глобальних економічних трансформацій міжнародний ринок рослинних олій характеризується високою динамічністю, посиленням конкуренції, ціновою волатильністю, логістичними ризиками, кліматичними змінами, зміною торговельних режимів та зростанням екологічних вимог до виробництва і збуту продукції. За таких умов виробники рослинних олій стикаються з необхідністю швидкої адаптації до нових викликів зовнішнього середовища, що потребує удосконалення механізмів управління виробництвом, збутом, ресурсним забезпеченням, логістикою та міжнародною ринковою поведінкою.

Проблема полягає в тому, що традиційні підходи до функціонування виробників на міжнародному ринку вже не забезпечують достатнього рівня стійкості та конкурентоспроможності в умовах сучасних трансформацій. Це зумовлює необхідність наукового обґрун-

тування стратегій адаптації виробників рослинних олій до глобальних викликів, виявлення чинників, що визначають ефективність їхньої діяльності, та пошуку практичних інструментів та заходів зміцнення ринкових позицій. Отже, дослідження цієї проблематики має важливе наукове значення для розвитку теоретичних засад адаптації суб'єктів міжнародного бізнесу та практичне значення для оцінки ефективності конкретних адаптаційних стратегій у різних країнах.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Упродовж останніх років у зарубіжній і українській науковій літературі помітно зростає увага до проблем функціонування світового ринку рослинних олій. У працях Murphy D. J. висвітлено агрономічні, ресурсні та екологічні особливості основних олійних культур як бази світового ринку рослинних олій [1], у дослідженнях Gao G. та співавторів — генетичні й технологічні чинники підвищення олійності культур як важливу передумову довгострокової

конкурентоспроможності виробників [2], а в роботі Setyawardhani D. A. — значення інновацій у виробництві та рафінації рослинних олій для підвищення ефективності й стійкості галузі [3]. Серед українських учених окремі аспекти цієї проблематики досліджували Михайленко О.Г. та Тіщенко О. А., які проаналізували позиції та перспективи України на світовому ринку рослинних олій [4], Лотиш О. Я., Костецька Н. І., Ляхович Л. І., які узагальнили фактори впливу на розвиток олійної галузі України [5], а також П. О. Антонюк, який розглянув розбудову ринкового середовища в олійно-жировій промисловості України в контексті глибокої переробки та євроінтеграційних процесів [6]. Водночас аналіз останніх публікацій свідчить, що питання саме комплексних стратегій адаптації виробників рослинних олій до глобальних викликів міжнародного ринку в умовах сучасних трансформацій залишаються недостатньо систематизованими, що зумовлює доцільність нашого дослідження.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті полягає у дослідженні глобальних викликів міжнародного ринку в умовах сучасних трансформацій, визначенні стратегій адаптації виробників рослинних олій до глобальних викликів та оцінці ефективності конкретних адаптаційних стратегій у різних країнах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Світовий ринок рослинних олій є важливим сегментом міжнародного бізнесу, що істотно впливає на продовольчу безпеку, зовнішню торгівлю та експортний потенціал країн. Згідно з даними, наведеними на рис. 1, у 2019—2024 рр. світовий експорт рослинних олій загалом характеризувався висхідною динамікою, хоча й

супроводжувався певними коливаннями. У 2019 р. його обсяг становив 70,5 млрд. дол. США, а у 2020 р. зріс до 81,5 млрд дол. США. Найбільш інтенсивне зростання спостерігалось у 2021—2022 рр., коли вартісні обсяги експорту підвищилися відповідно до 119,7 і 135,6 млрд дол. США, що майже вдвічі перевищило рівень 2019 р. Така динаміка була зумовлена не лише розширенням світового попиту на продовольчу продукцію, а й суттєвим підвищенням цін на рослинні олії під впливом глобальних економічних і логістичних збоїв [7].

У 2023 р. обсяг світового експорту рослинних олій скоротився до 112,9 млрд дол. США, що, ймовірно, відображало цінову корекцію після пікових значень 2022 р. та певне послаблення кон'юнктурного тиску на ринку. У 2024 р. зафіксовано незначне відновлення показника — до 114,4 млрд дол. США, що може свідчити про часткову стабілізацію ринку та збереження стійкого зовнішнього попиту. Загалом за 2019—2024 рр. світовий експорт рослинних олій зріс приблизно на 62%, що підтверджує довгострокову позитивну тенденцію розвитку цього сегмента світового ринку, попри короткострокові коливання, зумовлені економічними, логістичними та геополітичними чинниками [7].

На рис. 1 представлено структуру експорту рослинних олій у 2024 році, що демонструє домінування окремих видів продукції на світовому ринку. Найбільшу частку займає пальмова олія — 36,2% від загального обсягу експорту. Це свідчить про стабільно високий попит на цей вид олії, зумовлений її широким використанням у харчовій, косметичній та хімічній промисловості, а також нижчою собівартістю виробництва порівняно з іншими видами. Основними експортерами пальмової олії залишаються Індонезія та Малайзія, що формує значну частину глобальних поставок.

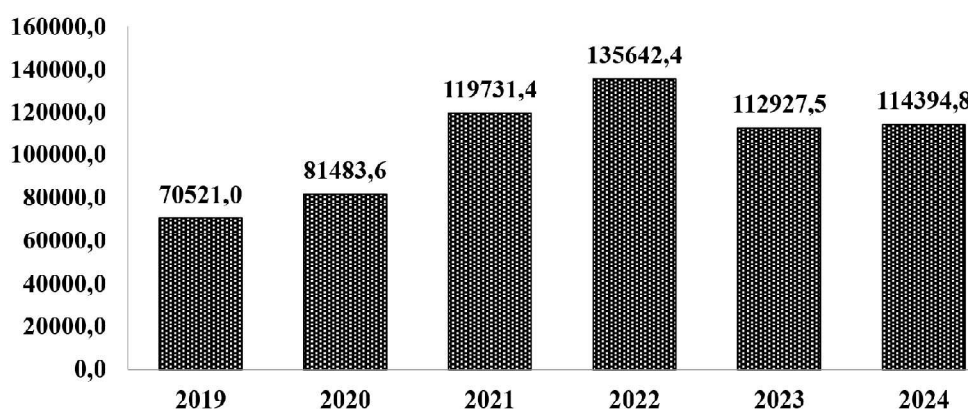

Рис. 1. Світові обсяги експорту рослинних олій протягом 2019—2024 рр., млн дол. США

Джерело: побудовано авторами за даними [7].

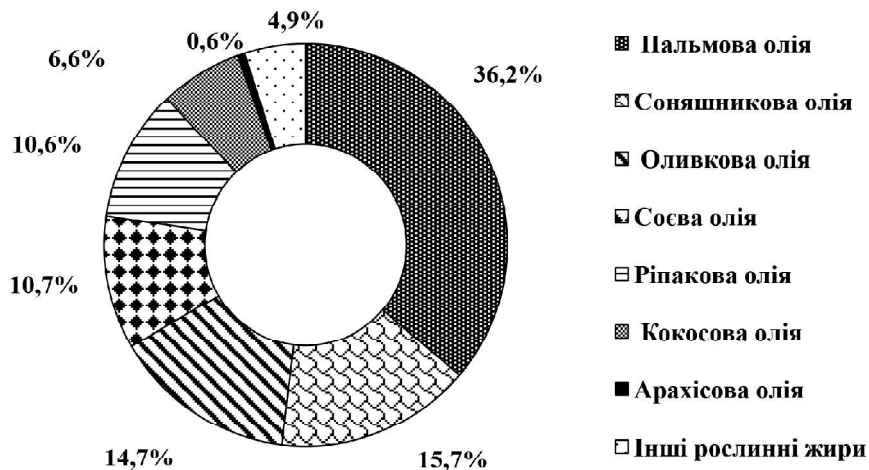

Рис. 2. Розподіл обсягів експорту рослинних олій у 2024 р. за видами, %

Джерело: побудовано авторами за даними [7].

Друге місце займає соняшникова олія — 15,7%, що підкреслює її стратегічну роль, зокрема для України, як одного з провідних постачальників цього продукту на міжнародний ринок. Попит на соняшкову олію зростає завдяки тенденції до споживання більш "здорових" жирів та активному використанню в кулінарії.

Оливкова олія формує 14,7% експорту, демонструючи стабільний попит у країнах ЄС, Північної Америки та на Близькому Сході. Її висока ціна та репутація як преміального продукту визначають менші обсяги, проте забезпечують значну частку у вартості експорту.

На четвертому місці знаходиться соєва олія з часткою 10,7%, що пов'язано зі зростанням виробництва сої у Південній Америці (Бразилія, Аргентина) та активним використанням у біопаливній галузі. Далі за значенням йде ріпакова олія — 10,6%, яка широко використовується як у харчовій промисловості, так і для виробництва біодизеля, особливо в Європі, де впроваджуються політики щодо зниження викидів CO₂.

Меншу частку становить кокосова олія — 6,6%, що зберігає популярність у косметичній та харчовій промисловості, а також арахісова олія — 4,9%, яка має нішевий характер споживання. Найменшу частку, лише 0,6%, займають інші нелеткі рослинні жири, що свідчить про їх обмежене використання або специфічність ринкових ніш.

У цілому, структура експорту демонструє високу концентрацію у кількох провідних категоріях — пальмовій, соняшковій, оливковій та соєвій оліях. Такий розподіл вказує на стабільність глобальних споживчих уподобань,

а також на регіональну спеціалізацію країн-виробників.

Світовий ринок рослинних олій є одним із найбільш динамічних сегментів агропродовольчої торгівлі, на який впливають як виробничі фактори (врожайність, кліматичні умови, структура посівних площ), так і споживчі тренди (зміни в раціоні, розвиток біоенергетики, екологічні обмеження). Для оцінки сучасних тенденцій було проаналізовано обсяги експорту (табл. 1) та імпорту основних видів рослинних олій (табл. 2).

Світові обсяги експорту більшості видів рослинних олій у 2024 р. демонструють відновлення після коливань, спричинених пандемією, воєнними подіями та зміною логістичних ланцюгів. Соєва олія у 2024 р. забезпечила 12,3 млрд. дол. США експорту, що на 8,4% більше, ніж попереднього року. Провідним експортером залишається Аргентина (42,6%), яка суттєво наростила поставки (+89%) завдяки стабілізації врожаїв і розвитку біопаливного сектору. Бразилія скоротила експорт майже наполовину (-47,8%) через зростання внутрішнього споживання, тоді як США демонструють різке збільшення експорту (+121,6%) завдяки державним програмам підтримки. Загалом, ринок соєвої олії перебуває у фазі зростання під впливом попиту на біодизель (табл. 1).

Арахісова олія має вузьку спеціалізацію і становила у 2024 р. 682 млн дол. США (+4,6%). Індія є беззаперечним лідером (52,1%), тоді як частки інших країн — Бразилії, Нідерландів, Нікарагуа та Бельгії — залишаються незначними. Ринок є стабільним, орієнтованим переважно на країни Азії (табл. 1).

Оливкова олія демонструвала активне зростання (+30,1%) і у 2024 р. досягла 15,8 млрд.

дол. США. Основними експортерами є Іспанія (39,6%), Італія (19,9%) і Португалія (10,9%). Розширення експорту пояснюється глобальним трендом на здорове харчування та преміалізацію ринку (табл. 1).

Пальмова олія залишається ключовою позицією світового експорту, незважаючи на скорочення обсягів у 2024 р. на 6,2% (до 41,36 млрд. дол. США). Індонезія (48,4%) та Малайзія (32,8%) контролюють понад 80% поставок. Зни-

ження пов'язане з посиленням екологічних стандартів і зменшенням імпорту з боку ЄС (табл. 1).

Соняшникова олія утримує важливе місце у структурі торгівлі, хоча обсяги експорту зменшилися у 2024 р. на 3,2%, до 17,97 млрд. дол. США. Україна попри військові ризики та логістичні труднощі, зберігає стабільні позиції на ринку завдяки конкурентній ціні та високим стандартам якості. Для українських експортерів ринок со-

Таблиця 1. Світові обсяги експорту та основні країни-експортери рослинних олій за видами протягом 2019–2024 рр., млн дол. США

Країни	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Зміна 2024/2023 рр., %	Частка у світових обсягах експорту у 2024 р., %
Соснова олія								
Аргентина	3269,2	3739,2	6930,4	5068,3	2769,6	5234,7	+89,0	42,6
Бразилія	696,1	761,4	2016,7	3946,1	2512,8	1311,6	-47,8	10,7
США	732,0	979,6	887,4	1015,0	234,7	520,2	+121,6	4,2
Росія	398,0	442,9	532,2	539,9	482,5	467,0	-3,2	3,8
Нідерланди	426,3	465,7	661,2	726,5	492,4	444,9	-9,6	3,6
<i>Всього</i>	<i>8334,5</i>	<i>9784,9</i>	<i>17077,2</i>	<i>17542,3</i>	<i>11340,5</i>	<i>12294,9</i>	<i>+8,4</i>	<i>-</i>
Арахісова олія								
Індія	30,6	304,9	215,9	158,4	221,9	355,3	+60,1	52,1
Бразилія	57,2	111,5	150,9	275,0	180,9	106,9	-40,9	15,7
Нікарагуа	20,1	23,4	33,7	39,9	36,0	29,1	-19,2	4,3
Нідерланди	10,0	3,8	5,2	8,4	25,1	28,6	+13,9	4,2
Бельгія	16,2	16,2	20,3	23,9	38,2	23,6	-38,2	3,5
<i>Всього</i>	<i>396,6</i>	<i>686,4</i>	<i>989,1</i>	<i>693,7</i>	<i>651,9</i>	<i>681,9</i>	<i>+4,6</i>	<i>-</i>
Оливкова олія								
Іспанія	3281,2	3214,6	3875,2	4236,4	4342,9	6283,5	+44,7	39,6
Італія	1475,7	1618,4	1764,5	1870,5	2203,0	3168,0	+43,8	19,9
Португалія	612,5	646,9	829,8	983,5	1153,5	1723,0	+49,4	10,9
Туніс	466,3	812,9	594,9	801,1	1207,6	1660,1	+37,5	10,5
Греція	392,7	562,5	677,9	843,5	1262,6	1014,2	-19,7	6,4
<i>Всього</i>	<i>7050,2</i>	<i>7615,2</i>	<i>8629,2</i>	<i>9977,9</i>	<i>12182,5</i>	<i>15848,9</i>	<i>+30,1</i>	<i>-</i>
Пальмова олія								
Індонезія	14716,3	17364,8	26755,1	27765,8	22685,4	20012,6	-11,8	48,4
Малайзія	8332,3	9785,1	14212,0	17006,3	11914,8	13568,0	+13,9	32,8
Нідерланди	926,6	966,7	1227,9	1277,6	1136,6	1172,9	+3,2	2,8
Таїланд	147,8	157,3	713,5	1273,0	845,5	872,3	+3,2	2,1
Папуа-Нова Гвінея	367,2	454,7	785,2	882,9	802,3	691,8	-13,8	1,7
<i>Всього</i>	<i>27864,7</i>	<i>32639,1</i>	<i>49931,4</i>	<i>56349,9</i>	<i>44103,8</i>	<i>41361,9</i>	<i>-6,2</i>	<i>-</i>
Соняшникова олія								
Україна	4273,5	5319,3	6387,6	5492,6	5006,9	5121,6	+2,3	28,5
Росія	2202,8	2472,1	3105,0	3536,6	3627,0	4399,3	+21,3	24,5
Туреччина	500,8	736,9	937,2	1898,9	1364,9	1283,6	-5,9	7,1
Нідерланди	555,2	730,5	855,5	1090,4	991,9	904,4	-8,8	5,0
Угорщина	492,1	481,6	702,9	1001,8	902,4	861,8	-4,5	4,8
<i>Всього</i>	<i>11423,1</i>	<i>13379,7</i>	<i>17435,9</i>	<i>21836,4</i>	<i>18564,9</i>	<i>17966,4</i>	<i>-3,2</i>	<i>-</i>
Кокосова олія								
Індонезія	1711,9	1877,2	2885,4	3127,5	2066,2	2472,7	+19,7	32,5
Філіппіни	872,6	775,5	1380,6	2124,2	1174,6	2189,3	+86,4	28,8
Малайзія	638,9	913,9	1411,7	1337,4	833,9	1117,9	+34,1	14,7
Нідерланди	271,8	303,7	429,5	489,6	422,2	442,3	+4,8	5,8
Таїланд	66,7	53,8	227,4	178,7	95,6	172,3	+80,2	2,3
<i>Всього</i>	<i>4243,1</i>	<i>4692,5</i>	<i>7477,2</i>	<i>8620,9</i>	<i>5747,8</i>	<i>7599,6</i>	<i>+32,2</i>	<i>-</i>
Ріпакова олія								
Канада	2603,6	2824,9	4241,4	4853,6	5256,2	4368,2	-16,9	36,1
Німеччина	787,2	1040,4	1701,4	1793,6	1672,2	1481,9	-11,4	12,2
Росія	514,3	585,5	987,3	1242,8	1594,5	1153,6	-27,7	9,5
Франція	205,1	373,5	686,9	960,5	736,5	662,5	-10,0	5,5
Нідерланди	265,9	300,6	634,4	634,8	626,9	543,5	-13,3	4,5
<i>Всього</i>	<i>6640,3</i>	<i>7846,8</i>	<i>12309,7</i>	<i>14209,6</i>	<i>14319,5</i>	<i>12116,6</i>	<i>-15,4</i>	<i>-</i>

Джерело: складено авторами за даними [7].

няшникової олії є дуже перспективним, які забезпечили майже 28% світового експорту соняшникової олії. Україна на протязі останніх 10 років міцно закріпила свою позицію лідера та посіла 1 місце в світовому експорті соняшникової олії [4].

Кокосова олія демонструє стрімке зростання експорту — +32,2% у 2024 р. (7,6 млрд. дол. США). Основні експортери — Індонезія, Філіппіни та Малайзія, що забезпечують понад три чверті світових поставок. Підвищений по-

пит пояснюється розвитком косметичної промисловості та популярністю натуральних продуктів (табл. 1).

Ріпакова олія, навпаки, зазнала спаду у 2024 р. на 15,4%, до 12,1 млрд. дол. США. Основні експортери — Канада (36,1%) та Німеччина. Скорочення експорту зумовлене кліматичними коливаннями та переорієнтацією частини виробництва на внутрішні потреби біоенергетики (табл. 1).

Таблиця 2. Світові обсяги імпорту та основні країни-імпортери рослинних олій за видами протягом 2019–2024 рр., млн дол. США

Країни	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Зміна 2024/2023 рр., %	Частка у світових обсягах експорту у 2024 р., %
Сосва олія								
Індія	2267,3	2986,4	4750,9	6095,8	4025,5	4197,4	4,3	31,7
Канада	22,9	48,5	59,9	200,3	328,6	849,3	158,5	6,4
Бангладеш	488,0	461,2	928,0	887,8	659,1	629,6	-4,5	4,8
Перу	386,6	414,9	728,5	768,3	632,7	581,4	-8,1	4,4
Алжир	577,1	498,0	846,3	574,2	538,5	462,0	-14,2	3,5
<i>Всього</i>	<i>8896,2</i>	<i>10621,2</i>	<i>17068,6</i>	<i>19524,2</i>	<i>14306,2</i>	<i>13252,1</i>	<i>-7,4</i>	<i>-</i>
Арахісова олія								
Китай	225,2	433,0	549,5	441,2	477,5	436,8	-8,5	59,4
США	16,5	13,4	53,6	55,7	40,4	75,8	87,6	10,3
Італія	54,0	65,9	74,1	68,7	58,1	48,5	-16,5	6,6
Нідерланди	18,9	19,6	30,5	35,9	27,7	26,9	-2,9	3,7
Гонконг (Китай)	22,1	30,7	30,7	32994	28070	25,9	-99,9	3,5
<i>Всього</i>	<i>460,3</i>	<i>648,4</i>	<i>835,8</i>	<i>759832</i>	<i>741644</i>	<i>735,2</i>	<i>-99,9</i>	<i>-</i>
Оливкова олія								
США	1309,9	1366,5	1494,5	1864,1	2193,7	3280,5	49,5	19,8
Італія	1579,1	1543,2	1920,7	2257,0	2571,9	3279,9	27,5	19,8
Іспанія	364,5	544,0	559,6	744,4	1208,5	1546,9	28,0	9,3
Франція	478,1	496,3	571,4	607,5	770,1	1026,1	33,2	6,2
Бразилія	401,1	422,5	440,3	539,9	589,4	780,5	32,4	4,7
<i>Всього</i>	<i>7380,1</i>	<i>7788,1</i>	<i>8783,4</i>	<i>10546705</i>	<i>12256,9</i>	<i>16560,1</i>	<i>35,10</i>	<i>-</i>
Пальмова олія								
Індія	5408,9	5119,3	9568,5	11728,7	8788,8	8653,9	-1,5	20,4
Китай	4108,8	4123,8	5946,1	5842,2	5099,6	3382,5	-33,7	7,9
Пакистан	1755,2	2112,4	3418,8	3855,6	2942,2	2930,8	-0,4	6,9
США	101,8	1091,3	1781,5	2420,6	2019,1	1881,4	-6,8	4,4
Нідерланди	1671,4	1770,6	2101,6	2132,2	1538,9	1534,6	-0,3	3,6
<i>Всього</i>	<i>30081,6</i>	<i>33847,5</i>	<i>51770,0</i>	<i>59908,8</i>	<i>47288,6</i>	<i>42376,2</i>	<i>-10,4</i>	<i>-</i>
Соняшnikова олія								
Індія	1797,7	2079,7	2447,9	3041,1	3385,4	3700,9	9,3	19,0
Туреччина	438,1	708,6	1205,1	2204,9	1687,1	1332,9	-20,9	6,8
Бельгія	395,6	551,9	581,8	750,5	716,6	1209,2	68,7	6,2
Китай	920,9	1565,5	1348,3	861,4	1773,9	1019,6	-42,5	5,2
Іспанія	471,3	522,8	805,4	1258,0	928,7	1000,2	7,7	5,1
<i>Всього</i>	<i>11652,5</i>	<i>14166,7</i>	<i>18159,8</i>	<i>23563,7</i>	<i>20580,3</i>	<i>19462,3</i>	<i>-5,4</i>	<i>-</i>
Кокосова олія								
США	881,8	889,3	1369,4	1889,5	1066,1	1272,4	19,4	16,1
Китай	800,9	736,5	1137,5	1266,2	917,9	1023,8	11,5	12,9
Німеччина	445,1	479,8	807,3	963,7	699,6	765,8	9,5	9,7
Нідерланди	507,5	490,0	827,2	1123,8	604,8	719,3	18,9	9,1
Малайзія	343,3	454,0	775,8	987,4	425,8	574,6	34,9	7,3
<i>Всього</i>	<i>4902,8</i>	<i>5187,1</i>	<i>8407,9</i>	<i>10225,2</i>	<i>6652,1</i>	<i>7923,2</i>	<i>19,1</i>	<i>-</i>
Ріпакова олія								
США	1608,1	1585,4	2889,5	3949,2	4925,4	4299,9	-12,7	36,4
Китай	1326,5	1641,1	2398,4	1654,5	2675,7	1877,8	-29,8	15,9
Нідерланди	618,1	846,1	1205,1	1232,7	1075,9	1086,9	1,0	9,2
Бельгія	364,6	442,2	804,8	954,6	713,9	546,2	-23,5	4,6
Норвегія	419,1	502,3	783,8	752,9	514,5	497,9	-3,2	4,2
<i>Всього</i>	<i>6763,9</i>	<i>7723,6</i>	<i>12350,7</i>	<i>13931,9</i>	<i>13956,3</i>	<i>11814,2</i>	<i>-15,3</i>	<i>-</i>

Джерело: складено авторами за даними [7].

Загалом, експортна структура рослинних олій у 2024 р. характеризується домінуванням пальмової, соняшникової, соєвої та оливкової олій, які формують понад 75% світових поставок [7].

Імпорт рослинних олій (табл. 2) відображає географічну спеціалізацію ринку: азійські країни залишаються головними споживачами дешевших видів (пальмова, соєва, соняшникова), тоді як розвинені країни зосереджуються на якісніших та дорожчих видах (оливкова, кокосова, ріпакова).

Соєва олія мала помірне скорочення імпорту у 2024 р. на 7,4% (до 13,25 млрд. дол. США). Основним імпортером є Індія (31,7%), що забезпечує стабільний попит. Зростання імпорту спостерігається у Канаді (+158%), що пов'язано з розширенням виробництва біопалива (табл. 2).

Арахісова олія характеризується стабільними, але низькими обсягами імпорту — 735 млн дол. США у 2024 р., з яких понад 59% припадає на Китай.

Оливкова олія демонструвала суттєве зростання імпорту у 2024 р. (+35,1%), до 16,56 млрд. дол. США. Основними імпортерами є США (19,8%), Італія (19,8%), Іспанія (9,3%), що свідчить про зростання популярності середньоземноморської дієти у світі (табл. 2).

Пальмова олія залишається провідною за обсягами імпорту (42,38 млрд. дол. США), хоча скоротилася на 10,4% у 2024 р.. Індія (20,4%), Китай (7,9%) і Пакистан (6,9%) формують основний попит. Зниження імпорту з боку Китаю пов'язане з екологічними обмеженнями та заміщенням іншими видами олій.

Соняшникова олія демонструвала спад у 2024 р. на 5,4%, до 19,46 млрд. дол. Головні імпортери — Індія (19%), Туреччина (6,8%), Бельгія (6,2%). Попит залишається високим завдяки кулінарному використанню та конкурентній ціні.

Кокосова олія продовжує нарожувати імпорт (+19,1%), до 7,9 млрд. дол. США у 2024 р., що свідчить про розширення попиту в США, Китаї та країнах ЄС у сегменті органічних і косметичних товарів (табл. 2).

Ріпакова олія мала спад імпорту у 2024 р. на 15,3%, до 11,8 млрд. дол. США. Основний імпортер — США (36,4%), що активно використовують її для виробництва біодизеля, а також Китай (15,9%) і країни ЄС (табл. 2).

На основі проведеного аналізу можна виділити такі ключові тенденції розвитку світового ринку рослинних олій: домінування азійського регіону як основного споживача і експортера базових видів олій (пальмова, соєва, соняшникова); зростання ролі преміальних сегментів, зокрема оливкової та кокосової олій, завдяки тенденціям до здорового способу життя; підвищення екологічних вимог і зменшення імпорту пальмової олій в ЄС стимулює диверсифікацію поставок; провідна роль України у світовому експорті соняшникової олій зберігається попри зовнішні ризики.

У сучасних умовах міжнародний ринок рослинних олій зазнає суттєвого впливу глобальних викликів, які змінюють умови його функціонування, структуру попиту і пропозиції, а також напрями розвитку міжнародного бізнесу (табл. 3). Одним із ключових чинників є зростання нестабільності світової економіки, що проявляється у коливаннях цін, торговельній невизначеності та зміні макроекономічної кон'юнктури. OECD-FAO підкреслюють, що ринки олійних культур і рослинних олій є особливо чутливими до змін у міжнародній торгівлі, оскільки частка торгівлі в їх загальному обсязі є вищою, ніж для багатьох інших аграрних товарів [8].

Важливим викликом для ринку залишаються кліматичні зміни, які впливають на врожайність основних олійних культур, насамперед пальмової, соєвої та ріпакової. За оцінками OECD-FAO [8], у провідних регіонах виробництва очікується лише незначне поліпшення врожайності пальмової та ріпакової олій після

Таблиця 3. Вплив глобальних викликів на міжнародний ринок рослинних олій

Глобальний виклик	Характер впливу на ринок	Наслідки для виробників і міжнародного бізнесу
Нестабільність світової економіки	Колівання цін, зміна макроекономічної кон'юнктури, торговельна невизначеність	Ускладнення планування експорту, зростання комерційних ризиків
Кліматичні зміни	Вплив на врожайність олійних культур і стабільність сировинної бази	Зниження обсягів виробництва, посилення виробничих ризиків
Цінова волатильність	Нестійкість світових цін на рослинні олії та сировину	Колівання прибутковості, необхідність цінової адаптації
Логістичні порушення	Ускладнення транспортування, зростання вартості перевезень, затримки поставок	Подорожчання експорту, перебудова ланцюгів постачання
Розвиток біопаливного сектору	Зростання попиту на олії як сировину для біодизеля	Посилення конкуренції між продовольчим і промисловим використанням
Зміни у міжнародній торгівлі	Посилення торговельних бар'єрів, зміна регуляторних вимог	Необхідність диверсифікації ринків збуту та адаптації експортної стратегії
Посилення екологічних вимог	Зростання вимог до сталості, простежуваності та вуглецевого сліду продукції	Потреба у сертифікації, модернізації виробництва та дотриманні стандартів
Трансформація споживчого попиту	Зростання попиту на безпечну, якісну та екологічно прийнятну продукцію	Адаптація асортименту, підвищення якості та інноваційності продукції

Джерело: складено авторами на основі [8—10].

попереднього періоду спаду, що свідчить про збереження кліматичних і виробничих ризиків.

Не менш значущим фактором є цінова волатильність. FAO повідомляє, що індекс цін на рослинні олії у березні 2026 року зріс на 5,1% порівняно з лютим і залишався на 13,2% вищим за рівень попереднього року, що відображає нестійкість цінової кон'юнктури на світовому ринку [9]. Водночас Світовий банк зазначає, що глобальні товарні ринки у 2025—2026 рр. перебувають під впливом слабкого економічного зростання, зростання торговельної напруженості та політичної невизначеності, що також позначається на продовольчих ринках [10].

Суттєвий вплив на міжнародний ринок рослинних олій має й розвиток біопаливного сектору. OECD-FAO вказують, що перспективи виробництва і споживання рослинних олій дедалі більше пов'язані з попитом з боку біодизельної та суміжних галузей, що посилює конкуренцію між продовольчим і промисловим використанням олійної сировини [8]. Це, у свою чергу, змінює структуру міжнародного попиту та торговельних потоків.

Окремим викликом виступає посилення екологічних і якісних вимог до продукції. Ринок дедалі більше орієнтується на принципи сталого ви-

робництва, простежуваність походження сировини, зниження вуглецевого сліду та відповідність міжнародним стандартам безпечності [8,9]. У таких умовах виробники й експортери рослинних олій змушені не лише підвищувати ефективність виробництва, а й адаптувати свої бізнес-моделі до нових регуляторних і споживчих вимог.

Отже, вплив глобальних викликів на міжнародний ринок рослинних олій проявляється у зростанні нестабільності, посиленні конкуренції, трансформації попиту, ускладненні умов міжнародної торгівлі та підвищенні значення екологічної й технологічної адаптації. Це зумовлює необхідність формування більш гнучких стратегій міжнародного бізнесу, диверсифікації ринків збуту, удосконалення логістики та впровадження інноваційних підходів до виробництва і просування продукції.

В умовах сучасних економічних трансформацій адаптація виробників рослинних олій до глобальних викликів міжнародного ринку потребує формування комплексних стратегій, спрямованих на підвищення стійкості виробництва, збереження конкурентоспроможності та зниження зовнішніх ризиків.

Однією з найбільш ефективних стратегій є диверсифікація ринків збуту (табл. 4). Її реалі-

Таблиця 4. Стратегії адаптації виробників рослинних олій до глобальних викликів міжнародного ринку в умовах сучасних трансформацій

Назва стратегії	Основний зміст	Ключові інструменти та заходи	Очікувані результати
Диверсифікація ринків збуту	Зменшення залежності від окремих країн-імпортерів та розширення географії експорту	Вихід на нові зовнішні ринки, пошук нових торговельних партнерів, сегментація ринків	Підвищення стійкості експорту, зниження зовнішньоторговельних ризиків
Диверсифікація логістичних каналів	Формування альтернативних маршрутів і способів постачання продукції	Використання різних транспортних коридорів, перевізників, складської інфраструктури	Підвищення надійності поставок, зменшення логістичних втрат
Технологічна модернізація виробництва	Підвищення ефективності виробництва та переробки на основі інновацій	Упровадження сучасного обладнання, цифрового моніторингу, автоматизації, ресурсозберігаючих технологій	Зростання продуктивності, зниження собівартості, покращення якості продукції
Розвиток глибшої переробки	Збільшення частки продукції з вищою доданою вартістю	Розширення переробних потужностей, виробництво готової та напівпереробленої продукції	Зростання прибутковості, зміцнення ринкових позицій
Дотримання міжнародних стандартів якості та безпечності	Забезпечення відповідності продукції вимогам зовнішніх ринків	Сертифікація, контроль якості, простежуваність походження, впровадження систем безпечності	Полегшення доступу до зовнішніх ринків, підвищення довіри імпортерів
Екологізація виробництва	Інтеграція принципів сталого розвитку у виробничу діяльність	Зниження вуглецевого сліду, раціональне використання ресурсів, екологічне маркування	Підвищення екологічної конкурентоспроможності, відповідність міжнародним вимогам
Управління ризиками	Зниження вразливості підприємства до ринкових, кліматичних і логістичних загроз	Страховання, форвардні контракти, хеджування, створення резервів, сценарне планування	Підвищення стабільності діяльності, мінімізація збитків
Маркетингова адаптація	Прийняття продукції та збутової політики до специфіки окремих ринків	Аналіз попиту, адаптація асортименту, брендинг, просування продукції	Посилення ринкових переваг, розширення споживчої бази
Продуктова диверсифікація	Розширення асортименту продукції відповідно до нових сегментів попиту	Виробництво органічної, функціональної, спеціалізованої олійної продукції	Освоєння нових ринкових ніш, зменшення залежності від одного виду продукції
Гнучке стратегічне управління	Швидке реагування на зміни міжнародного бізнес-середовища	Постійний моніторинг ринку, оперативне коригування виробничих і збутових рішень	Підвищення адаптивності, зміцнення довгострокової конкурентоспроможності

Джерело: складено авторами на основі [8-12].

зація дає змогу знизити залежність від окремих країн-імпортерів, мінімізувати вплив торговельних обмежень і послабити ризики, пов'язані зі змінами регіональної кон'юнктури. Розширення географії експорту сприяє формуванню більш стійкої моделі зовнішньоекономічної діяльності та підвищує здатність підприємств адаптуватися до нестабільних умов міжнародного ринку [8, 12].

Важливим стратегічним напрямом є технологічна модернізація виробництва та переробки. Упровадження сучасних енерго- та ресурсозберігаючих технологій, цифрових систем управління, точного моніторингу виробничих процесів, а також інноваційних рішень у сфері зберігання й логістики сприяє підвищенню продуктивності, зниженню собівартості та покращенню якісних характеристик продукції. У результаті підприємства отримують можливість зміцнювати свої конкурентні переваги як за рахунок ефективності виробництва, так і за рахунок кращої відповідності міжнародним вимогам [8, 10] (табл. 4).

Не менш значущою є стратегія розвитку глибшої переробки та підвищення доданої вартості продукції. Орієнтація не лише на експорт сировини, а й на виробництво готових або напівперероблених продуктів дозволяє збільшити прибутковість, посилити позиції на зовнішніх ринках та зменшити залежність від коливань світових цін на сировинну продукцію. У сучасних умовах саме продукти з вищою доданою вартістю стають важливим джерелом зміцнення міжнародної конкурентоспроможності [8] (табл. 4).

Суттєве значення має дотримання міжнародних стандартів якості, безпечності та сталого виробництва. На світовому ринку дедалі більшої ваги набувають вимоги щодо простежуваності походження продукції, екологічної відповідальності, сертифікації, зниження вуглецевого сліду та відповідності принципам сталого розвитку [8, 11]. У зв'язку з цим виробники рослинних олій повинні інтегрувати принципи сталого розвитку у виробничі та експортні стратегії, оскільки саме це значною мірою визначає доступ до ринків і рівень довіри міжнародних партнерів (табл. 4).

Ефективною стратегією також є гнучке управління ризиками та адаптивне стратегічне планування. Виробники мають враховувати ймовірність цінкових коливань, змін попиту, логістичних порушень, валютних ризиків і кліматичних загроз. Для цього доц-

ільно використовувати страхування, форвардні контракти, диверсифікацію поставальників і логістичних маршрутів, а також механізми сценарного прогнозування. Такі інструменти дозволяють зменшити вразливість підприємств до зовнішніх шоків і забезпечити стабільність їхньої міжнародної діяльності [10, 12] (табл. 4).

Окремим напрямом підвищення конкурентоспроможності є маркетингова та продуктова адаптація. Виробники рослинних олій повинні враховувати специфіку попиту на різних регіональних ринках, зміну споживчих уподобань, а також розвиток сегментів органічної, функціональної та спеціалізованої продукції. Гнучке реагування на потреби споживачів, удосконалення брендингу та зміцнення репутації продукції сприяють посиленню позицій підприємств у міжнародному конкурентному середовищі [8, 11] (табл. 4).

Отже, реалізація таких стратегій дозволяє не лише мінімізувати негативний вплив сучасних трансформацій, а й використати нові можливості міжнародного бізнесу в умовах структурних змін світового ринку рослинних олій.

Оцінка ефективності адаптаційних стратегій виробників рослинних олій у різних країнах (табл. 5) свідчить, що їх результативність значною мірою залежить від поєднання ресурсного потенціалу, державної підтримки, рівня технологічного розвитку, доступу до зовнішніх ринків та здатності швидко реагувати на глобальні виклики [8]. У країнах Південно-Східної Азії, насамперед в Індонезії та Малайзії, важливими механізмами адаптації залишаються нарощування експортного потенціалу, підвищення продуктивності пальмових плантацій та розширення внутрішньої переробки, що дозволяє зберігати домінуючі позиції у світовому виробництві та торгівлі пальмовою олією [8]. Водночас для країн Північної та Південної Америки, зокрема США, Бразилії та Аргентини, більш ефективними виявляються стратегії технологічної модернізації, оптимізації логістики, розвитку глибшої переробки сої та диверсифікації експортних напрямів, що сприяє зміцненню їх конкурентоспроможності на ринку соєвої олії [8, 10].

У країнах Європейського Союзу ефективність адаптаційних стратегій значною мірою пов'язана з дотриманням екологічних стандартів, підвищенням енергоефективності виробництва, сертифікацією продукції

Таблиця 5. Оцінка ефективності конкретних адаптаційних стратегій у різних країнах

Країна / region	Адаптаційна стратегія	Результативність
Індонезія	Нарощування продуктивності пальмових плантацій, розвиток внутрішньої переробки, підтримка експортної орієнтації	Висока: країна зберігає провідні позиції у світовому виробництві та експорті пальмової олії, що свідчить про значну ефективність поєднання виробничої спеціалізації та переробки.
Малайзія	Підвищення ефективності виробництва пальмової олії, підтримка експортної конкурентоспроможності, адаптація до вимог сталості	Висока, але більш чутлива до ресурсних і трудових обмежень: країна зберігає сильні позиції на світовому ринку, хоча перспективи зростання є стриманішими, ніж в Індонезії.
США	Технологічна модернізація, розвиток глибшої переробки сої, гнучка логістика, диверсифікація експортних ринків	Висока: конкурентоспроможність підтримується за рахунок високої продуктивності, масштабної переробки та здатності адаптуватися до змін торговельної кон'юнктури.
Бразилія	Розширення сировинної бази, модернізація логістики, зміцнення експортної спеціалізації у сусьому сегменті	Висока: країна посилює свої позиції на світовому ринку завдяки масштабам виробництва, експортній орієнтації та зростанню ролі в глобальних ланцюгах постачання.
Аргентина	Орієнтація на переробку та експорт продукції з вищою доданою вартістю, адаптація експортної політики	Середньо-висока: зберігаються сильні позиції у переробці сої, однак результативність залежить від макроекономічної стабільності та торговельних умов.
ЄС	Дотримання жорстких екологічних і якісних стандартів, сертифікація, енергоефективність, диверсифікація джерел постачання	Висока з погляду якості та доступу до ринку, але витратна для виробників: екологічні вимоги підвищують бар'єри входу, водночас посилюючи довіру до продукції та стійкість ринку.
Індія	Диверсифікація імпорту, підтримка внутрішнього попиту, розширення переробки олійних культур	Середня: ефективність визначається місткістю внутрішнього ринку, але залежність від імпорту рослинних олій зберігає вразливість до світової цінової кон'юнктури.
Україна	Експортна диверсифікація, адаптація логістичних маршрутів, розвиток переробки соняшнику, гнучке управління ризиками	Середньо-висока: навіть за умов підвищених логістичних і геополітичних ризиків зберігається вагома роль у світовому сегменті соняшникової олії, що свідчить про значну адаптивність галузі.

Джерело: складено авторами на основі [8-12].

та адаптацією до жорсткіших вимог регулювання, що визначає доступ до ринку та довіру споживачів [8]. Водночас для країн, що розвиваються, ефективність адаптації часто залежить від здатності агровиробників протистояти кліматичним ризикам, ціновій волатильності та інфраструктурним обмеженням. За даними Світового банку, у 2025—2026 рр. нестабільність товарних ринків, зниження темпів світового економічного зростання та торговельна напруженість продовжують чинити тиск на агропродовольчі ринки, що підвищує значення гнучкого управління ризиками та диверсифікації стратегій адаптації [10].

Крім того, FAO акцентує увагу на тому, що виробники олійних культур і продукції їх переробки дедалі більше змушені враховувати вимоги до сталості, простежуваності походження продукції та її відповідності

міжнародним стандартам, що стає важливим критерієм оцінки ефективності адаптаційних рішень [11].

Отже, ефективність конкретних адаптаційних стратегій у різних країнах визначається не лише вибором окремих інструментів, а й комплексністю підходу до управління ризиками, технологічного оновлення, логістичної гнучкості, екологічної відповідності та ринкової диверсифікації. Саме поєднання цих елементів формує передумови для підвищення стійкості виробників рослинних олій до глобальних викликів міжнародного ринку в умовах сучасних трансформацій.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

В умовах сучасних економічних трансформацій міжнародний ринок рослинних

олій функціонує під впливом комплексу взаємопов'язаних глобальних викликів, серед яких особливе значення мають цінова волатильність, кліматичні зміни, логістичні ризики, посилення екологічних вимог, трансформація структури світового попиту та загострення конкурентної боротьби. Обґрунтовано, що за таких умов забезпечення стійкості та конкурентоспроможності виробників рослинних олій безпосередньо залежить від їхньої здатності адаптуватися до змін міжнародного бізнес-середовища.

Найбільш ефективними стратегіями адаптації є диверсифікація ринків збуту та логістичних каналів, технологічна модернізація виробництва й переробки, розвиток глибшої переробки сировини, продуктова диверсифікація, дотримання міжнародних стандартів якості та сталого виробництва, а також удосконалення системи управління ризиками. Комплексна реалізація цих стратегій сприяє зниженню залежності виробників від зовнішніх шоків, підвищенню гнучкості бізнес-моделей, зміцненню ринкових позицій та формуванню передумов для довгострокової ефективності міжнародної діяльності.

Адаптація виробників рослинних олій до глобальних викликів має здійснюватися не фрагментарно, а на основі системного підходу, який поєднує виробничі, логістичні, маркетингові, інноваційні та екологічні механізми. Саме така інтегрована модель адаптації дозволяє підприємствам не лише мінімізувати негативний вплив сучасних трансформацій, а й використовувати нові можливості світового ринку.

Порівняльна оцінка ефективності адаптаційних стратегій виробників рослинних олій у різних країнах показує, що найвищу результативність мають ті адаптаційні стратегії, які поєднують технологічну модернізацію, розвиток переробки, диверсифікацію збуту, логістичну гнучкість і відповідність екологічним вимогам. Водночас ефективність таких стратегій суттєво залежить від національних ресурсних умов, інституційної підтримки та ролі країни у світових ланцюгах створення вартості.

Перспективи подальших наукових розвідок доцільно пов'язати з дослідженням можливостей зміцнення конкурентних позицій українських виробників рослинних олій на міжнародному ринку в умовах сучасних глобальних трансформацій.

Література:

1. Murphy D. J. Agronomy and Environmental Sustainability of the Four Major Global Vegetable Oil Crops: Oil Palm, Soybean, Rapeseed, and Sunflower. *Agronomy*. 2025. Vol. 15, No. 6. Art. 1465. URL: <https://www.mdpi.com/2073-4395/15/6/1465> (дата звернення: 09.04.2026).
2. Gao G., Liu Y., Wang Z., Li N., Zhu X., Zhang Y., Tan M., Liu D., Guo N., Liu H., Chen H. Enhancing Oil Content in Oilseed Crops: Genetic Insights, Molecular Mechanisms, and Breeding Approaches. *International Journal of Molecular Sciences*. 2025. Vol. 26, No. 15. Art. 7390. URL: <https://www.mdpi.com/1422-0067/26/15/7390> (дата звернення: 11.04.2026).
3. Setyawardhani D. A., Satiawardana T. H. Innovative Approach to Vegetable Oil Production and Refining Technology in Indonesia: A Review. *Discover Food*. 2025. Vol. 5. Art. 27. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s43938-025-00099-4> (дата звернення: 11.04.2026).
4. Михайленко О.Г., Тищенко О. А. Позиції та перспективи України на світовому ринку рослинних олій. *Ефективна економіка*. 2023. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.-2023.1.32> (дата звернення: 08.04.2026).
5. Лотиш О. Я., Костецька Н. І., Ляхович А. І. Фактори впливу на тенденції розвитку олійної галузі України. *Причорноморські економічні студії*. 2025. Вип. 95. С. 61—67. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.95-9> (дата звернення: 10.04.2026).
6. Антонюк П. О. Розбудова ринкового середовища в олійно-жировій промисловості України на засадах розвитку секторів глибокої переробки сировини в умовах відродження та євроінтеграції. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2025. № 2 (16). С. 10—17. DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.2\(16\).2025.2](https://doi.org/10.32782/2708-4949.2(16).2025.2) (дата звернення: 11.04.2026).
7. Trade map — international trade statistics. Trade statistics for international business development. International Trade Centre. 2026. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx?nvpm=5%7c%7c%7c%7c%7c15%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 07.04.2026).
8. OECD-FAO Agricultural Outlook 2025-2034. Oilseeds and oilseed products. OECD, FAO. 2025. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-fao-agricultural-outlook-2025-2034_601276cd-en/full-report/oilseeds-and-oilseed-products_42c09daa.html (дата звернення: 11.04.2026).

9. FAO Food Price Index rises for a second consecutive month, driven mostly by energy related pressures on vegetable oil and sugar prices. Українська зернова асоціація (УЗА). 2026. URL: <https://uga.ua/en/news/fao-food-price-index-rises-for-a-second-consecutive-month-driven-mostly-by-energy-related-pressures-on-vegetable-oil-and-sugar-prices/#:~:text=The%20FAO%20Food%20Price%20Index,to%20anticipated%20higher%20fertilizer%20costs> (дата звернення: 11.04.2026).

10. Commodity Markets Outlook. April 2025. World Bank. 2025. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/1b388949805c9a0ae3736bdacb32ea94-0050012025/original/CMO-April-2025.pdf> (дата звернення: 12.04.2026).

11. Oilcrops. Markets and Trade. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). 2025. URL: <https://www.fao.org/markets-and-trade/commodities-overview/basic-foods/oilcrops/en> (дата звернення: 12.04.2026).

12. Global trade in 2025: Resilience under pressure. UNCTAD. 2025. URL: <https://unctad.org/news/global-trade-2025-resilience-under-pressure> (дата звернення: 15.04.2026).

References:

1. Murphy, D. J. (2025), "Agronomy and Environmental Sustainability of the Four Major Global Vegetable Oil Crops: Oil Palm, Soybean, Rapeseed, and Sunflower", *Agronomy*, Vol. 15, No. 6, Art. 1465, available at: <https://www.mdpi.com/2073-4395/15/6/1465> (Accessed 09.04.2026).

2. Gao G., Liu Y., Wang Z., Li N., Zhu X., Zhang Y., Tan M., Liu D., Guo N., Liu H. and Chen H. (2025), "Enhancing Oil Content in Oilseed Crops: Genetic Insights, Molecular Mechanisms, and Breeding Approaches", *International Journal of Molecular Sciences*, Vol. 26, No. 15, Art. 7390, available at: <https://www.mdpi.com/1422-0067/26/15/7390> (Accessed 11.04.2026).

3. Setyawardhani D. A., Satiawardana T. H. (2025), "Innovative Approach to Vegetable Oil Production and Refining Technology in Indonesia: A Review", *Discover Food*, Vol. 5, Art. 27, available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s43938-025-00099-4> (Accessed 11.04.2026).

4. Mykhailenko, O.H. and Tishchenko, O.A. (2023), "Ukraine's positions and prospects in the world vegetable oils market", *Efektivna ekonomika*, vol. 1 DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.1.32>.

5. Lotysh, O. Ya., Kostets'ka, N. I. and Liakhovych, L. I. (2025), "Factors influencing the development trends of the oil industry of Ukraine", *Prychornomors'ki ekonomichni studii*, vol. 95, pp. 61—67. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.95-9>.

6. Antoniuk P. O. (2025), "Development of the market environment in the oil and fat industry of Ukraine on the basis of the development of deep processing sectors of raw materials in the conditions of revival and European integration", *Innovatsii ta tekhnolohii v sferi posluh i kharchuvannia*, vol. 2 (16), pp. 10—17. DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.2\(16\).2025.2/](https://doi.org/10.32782/2708-4949.2(16).2025.2/)

7. International Trade Centre. (2026), "Trade map — international trade statistics. Trade statistics for international business development", available at: https://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx?nvpm=5%7c%-7c%7c%7c%7c15%7c%7c%7c2%7c1%7c1%-7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (Accessed 07.04.2026).

8. OECD, FAO. (2025), "OECD-FAO Agricultural Outlook 2025—2034. Oilseeds and oilseed products", available at: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-fao-agricultural-outlook-2025-2034_601276cd-en/full-report/oilseeds-and-oilseed-products_42c09daa.html (Accessed 11.04.2026).

9. Ukrain's'ka zernova asotsiatsiia (UZA). (2026), "FAO Food Price Index rises for a second consecutive month, driven mostly by energy related pressures on vegetable oil and sugar prices", available at: <https://uga.ua/en/news/fao-food-price-index-rises-for-a-second-consecutive-month-driven-mostly-by-energy-related-pressures-on-vegetable-oil-and-sugar-prices/#:~:text=The%20FAO%20Food%20Price%20Index,to%20anticipated%20higher%20fertilizer%20costs> (Accessed 11.04.2026).

10. World Bank. (2025), "Commodity Markets Outlook. April 2025", available at: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/1b388949805c9a0ae3736bdacb32ea94-0050012025/original/CMO-April-2025.pdf> (Accessed 12.04.2026).

11. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). (2025), "Oilcrops. Markets and Trade", available at: <https://www.fao.org/markets-and-trade/commodities-overview/basic-foods/oilcrops/en> (Accessed 12.04.2026).

12. UNCTAD. (2025), "Global trade in 2025: Resilience under pressure", available at: <https://unctad.org/news/global-trade-2025-resilience-under-pressure> (Accessed 15.04.2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 18.04.26

Прорецензовано / Revised: 30.04.26

Дата публікації / Published: 12.05.26